

De Sociëteit frist
het geheugen van
de Binnenstad op

De Sociëteit

Verhaal van de maand,
november 2020

Waar komt die spel(d) vandaan?

Nummer 39 ligt in de Sint Annastraat dicht naar het Verdronkenoord toe. De bewoners van het witte huis met de blauwe gevelsteen zijn geboren en getogen Alkmaarders: Alexandra ('Zeg maar Alex') Hofstee en Johan Bakker. Johan werkt als ICT-medewerker in Amsterdam, Alex staat in de winkel van boekhandel Van der Meulen. Toen zij in 1995 een woning zochten in het centrum, viel Alex als een blok voor dit pand aan de Annastraat, vanwege de oude raamkozijnen. 'Die zijn er vervolgens als eerste uitgesloopt,' vertelt Johan, 'want ze waren vergaan van ouderdom.' Het hele pand bleek een bouwval. Hadden Alex en Johan dit van tevoren geweten, dan waren ze de koop misschien niet aangegaan. Intussen staat er een solide huis. 'Alleen de buitenmuren, de vloeren en de balken zijn nog origineel. Al het andere hebben we aangepakt.' De twee willen nooit meer weg uit het centrum van Alkmaar, het wonen aan de Sint Annastraat bevalt prima. 'De sfeer is fijn in deze straat,' zegt Alex, 'al zijn sommige stukjes hechter dan andere.' Alex houdt van tuinieren en heeft met plezier meegewerkt aan het project Verticaal Tuinieren.

De gevelsteen 'In die vergulde spelt' dateert van voor 1700 en zit waarschijnlijk nog op de originele plek in de gevel. De naam duidt op de winkel die in het pand heeft gezeten. 'Een naaiatelier of een speldenmaker,' zeggen Alex en Johan. De maker van de steen werkte uit de losse hand. De 't' van spelt – de vroegere spelling van ons woord speld – kreeg hij er niet meer goed op.

De voorgevel

Alex en Johan hebben zelf de kleuren in het schilderwerk aan de voorgevel bepaald. Deze hebben geen historische achtergrond. Het stucwerk is door hen wel in de oude staat teruggebracht. Het is zogenaamd blokverband, een stucwijze die vooral in de 19e eeuw werd toegepast.

Toen Johan en Alex na de aankoop van het pand in 1995 de vervallen raamkozijnen eruit sloopten, kwamen antieke tegeltjes tevoorschijn. Zij waren gebruikt als opvulmiddel. De oudste tegel dateert van 1650, de nieuwste is van de slagerij die vanaf het einde van de 19e eeuw tot halverwege de 20e eeuw in het pand heeft gezeten. Dat was de slagerij van Van 't Hoff (zie het Verhaal van de maand juni 2020). Tijdens de verbouwing kwamen de twee gezusters Sünder langslopen. Zij zagen de oude vloer van de slagerij. Eén van de twee zei: 'Wat zal ik die vaak geboend hebben.' Zij had als winkelmeisje in de slagerij gewerkt.

Sunder's manufacturenhandel

Vanaf 1929 tot in de jaren tachtig van de vorige eeuw verkocht de familie Sünder in zijn manufacturenhandel aan het Fnidsen karpetten, tafelkleden, dekens, maar ook kwamen de vaak vaste klanten er voor kousen, sokophouders, wollen broeken, flanellen hemden. Het ondergoed was van degelijk Hollands fabricaat: Jansen & Tilanus. In de winkelnaam ontbraken de puntjes boven Sunder.

Een welkom
St. Nicolaas-Geschenk
 DAMESCAMISOLE EN DIRECTOIR,
 fantasieweefsel, prima maaco, per garnituur f 4.50
 NATUURZIJDEN DAMESKOUSEN f 6.80
 PLASTISCHORTJES, zonder punten.
 HERENHANDSCHOENEN — ZELFBINDERS
 SOKKENHOUDERS — SPORTRIEMEN — WOLLEN
 KINDERVESTJES — SJAALS — LANGE
 FIL D'ECOSSE ROUSEN ETC.
 PRACHTSORTERING WOLLEN TAFELKLEDEN,
 SCHOORSTEENLOPERS.
 HAARVELOUR KLEEDJES,
 60—120, prima kwaliteit 17.95
SUNDER'S
 MANUFACTURENHANDEL
 FNIDSEN 107 — ALKMAAR.
 Van 1 t.m. 4 Dec. geopend tot
 's avonds 8 uur.

Een bedrijvige straat

In zijn vrije tijd doet Johan onderzoek naar de vroegere bewoners van de Sint Annastraat. De straat is door de eeuwen heen vol bedrijvigheid geweest. Je trof er groentewinkels, slaggers, broodverkopers, maar ook kleermakers, beddenzaken, zadelmakers, schoenmakers, kappers en borstelmakers. In de negentiende eeuw treft men er nog wevers, onder wie ook voorvaderen van Alex. Haar familie komt meermalen in het overzicht van Johan voor, de ene keer als 'Hofstee', de andere keer als 'Hofstede'. De Hofstee's zijn in de Sint Annastraat aanwezig vanaf ongeveer 1810, toen Alex betovergrootvader vanuit het oosten van het land hiernaartoe kwam.

DRAAGT
 de
N. W. O.
 Natuurwollen Ondergoederen
 van
JANSEN & TILANUS,
 FRIEZENVEEN

 Elk kleedingstuk is vervaardigd van
 lovenzwaard naamtijgoot
 Geallieerde Pijpewerker op
 natuurlijc fince veldlijgbaar

Interview en foto's 2020:
 Friedel Nijman en Ankie Smit.
 Foto's tegels:
 Alex Hofstee en Johan Bakker.
 Overig beeldmateriaal:
 Regionaal Archief Alkmaar